

Cēsīs iepazīst viedā apgaismojuma risinājumus

Cēsīs 27. oktobrī norisinājās Vidzemes plānošanas reģiona (VPR) organizētais Interreg Europe programmas projekta “Viedie apgaismojuma stabi kā zaļu un energoefektīvu kopienu virzītājspēks” (RESONANCE) seminārs “Viedā pilsētvide praksē. Kā tehnoloģijas palīdz veidot viedāku pilsētvidi?”. Pašvaldību pārstāvji un nozares eksperti iepazinās ar Latvijas un citu Eiropas valstu pieredzi viedā apgaismojuma, sensoru un mobilitātes datu izmantošanā.

Viens no galvenajiem pasākumā aplūkotajiem jautājumiem bija, kā esošo ielu apgaismojuma infrastruktūru izmantot plašāk un efektīvāk – ne tikai apgaismojumam, bet arī papildus pilsētvides funkcionalitātes uzlabošanai, kur nozīmīga loma ir vides monitoringa datu ieguvei un mobilitātes datiem. Šādu risinājumu izmantošana var palīdzēt pašvaldībām uzraudzīt pilsētvides kvalitāti un pieņemt pamatotākus lēmumus.

Portugāles un Itālijas pieredze – piemēri Latvijas pašvaldībām

Ar RESONANCE projekta partnerreģionos apzinātajiem labās prakses piemēriem iepazīstināja VPR pārstāve Zane Pīpkalēja. Koimbras pilsētā Portugālē apgaismojums tiek vadīts attālināti un ļauj operatīvi mainīt apgaismojuma ieslēgšanos un izslēgšanos, kas uzlabo ne tikai energoefektivitāti, bet arī samazina izmaksas. Tāpat pilsētā tiek ieviesti dažādi risinājumi, kas papildina apgaismojuma infrastruktūras funkcionalitāti – gan iespēja uzlādēt elektroauto no apgaismojuma staba (kur jauda to pieļauj), gan izvietojot un integrējot dažādus risinājumus, tostarp gaisa kvalitātes un trokšņa sensorus, satiksmes un gājēju plūsmas uzskaiti.

Savukārt Beinasko pašvaldībā Itālijā, RESONANCE projekta ietvaros, tiek īstenots pilotprojekts viedā apgaismojuma pārvaldības jomā. Izveidojot viedā apgaismojuma risinājumu, kas ar dimmerēšanas un kustības sensoru palīdzību, ļauj pielāgot apgaismojuma intensitāti, pilotprojektā tiek demonstrēts, kā tehniski risinājumi ļauj ne tikai samazināt enerģijas patēriņu pilsētvides apgaismojumam, bet uzlabo arī pilsētu drošību. Šī pieredze sasaucas ar Valmieras novada pašvaldībā jau īstenotajiem risinājumiem.

Valmieras novada pašvaldības pārstāvis Mārtiņš Jānis Milovankins dalījās pieredzē par viedo tehnoloģiju ieviešanu Valmieras pilsētas apgaismojuma sistēmā. Laikā no 2019. līdz 2021. gadam īstenotā projekta ietvaros 452 ielu gaismekļi tika nomainīti pret energoefektīviem LED gaismekļiem ar kustības sensoriem un viedo vadības sistēmu. Tas ļāvis efektīvāk pārvaldīt ielu apgaismojumu, pielāgot tā intensitāti gājēju un transportlīdzekļu plūsmai, kā arī savlaicīgi konstatēt bojājumus un darbības traucējumus.

No apgaismojuma infrastruktūras līdz mobilitātes datiem

Turpinot RESONANCE projekta trešajā pieredzes apmaiņas sanāksmē Turīnā aizsāktās diskusijas par apgaismojuma infrastruktūras izmantošanu pilsētvides datu, tostarp gaisa kvalitātes rādītāju iegūšanai, Cēsīs īpaša uzmanība tika pievērsta mobilitātes datiem un to praktiskajai izmantošanai pašvaldību darbā.

Uzņēmuma Citylight.net pārstāvis Reinis Kūla iepazīstināja ar attālinātu apgaismojuma vadību, adaptīvo apgaismojumu un sensoru integrēšanas iespējām. Šīs tehnoloģijas ļauj pielāgot apgaismojumu faktiskajai situācijai, kā arī iegūt datus par kustības intensitāti un pilsētvides apstākļiem.

Savukārt uzņēmuma DataInsight pārstāvis Leons Mednis, izmantojot Cēsu novada piemēru, demonstrēja, kā videonovērošanas kameru dati palīdz analizēt gājēju, velosipēdistu un transportlīdzekļu plūsmas. Piemēram, iespējams novērtēt pilsētas pasākumu apmeklējumu, ietekmi uz satiksmi un izsekot pārvietošanās paradumu izmaiņām. Šāda informācija var noderēt satiksmes organizācijas un publiskās infrastruktūras plānošanā

Viedo risinājumu ieviešanai nepieciešamas arī jaunas prasmes

Laikā, kad tehnoloģijas attīstas ļoti strauji, to funkcionalitāte un pieejamība tirgū mainās, būtiski ir izprast, vai tehnoloģijas iet kopsolī ar zināšanām un prasmēm, kas jau tika diskutēts iepriekšējā projekta sanāksmē - vai pašvaldību speciālistiem ir nepieciešamās zināšanas atbilstošu tehnisko specifikāciju, iepirkuma un projektu dokumentāciju sagatavošanā. Rīgas Tehniskās universitātes pārstāvis Ansis Avotiņš iepazīstināja ar P4ELECS platformu, kas paredzēta elektrifikācijas prasmju un kompetenču attīstībai. Straujā tehnoloģiju attīstība rada nepieciešamību pilnveidot inženieru un tehnisko speciālistu zināšanas. Tādēļ viedās pilsētvides attīstībai būtiska ir arī pašvaldību, pētniecības iestāžu un uzņēmumu sadarbība.

Lai viedās pilsētvides risinājumi sniegtu reālu ieguvumu, būtiski ir ne tikai sekot līdzi tehnoloģiju attīstībai, bet arī mācīties vienam no otra, dalīties pieredzē un stiprināt sadarbību starp pašvaldībām, uzņēmumiem un pētniecības iestādēm. Katras pašvaldības pieredze, vajadzības un iespējas ir atšķirīgas, taču, uzklusot citus un pārņemot labās prakses piemērus, iespējams atrast piemērotākos risinājumus arī savai teritorijai. RESONANCE projekts veicina šo pieredzes apmaiņu starp Eiropas reģioniem, palīdzot ne tikai iepazīt jaunas iespējas, bet arī veidot pamatu turpmākai sadarbībai un praktisku risinājumu ieviešanai. Kopīgi mācoties un sadarbojoties, iespējams mērķtiecīgāk attīstīt energoefektīvu, drošu un iedzīvotājiem ērtu pilsētvidi.

Pasākumā aplūkoti piemēri iezīmēja vairākus virzienus, ko būtu lietderīgi izvērtēt Vidzemes attīstības programmas pilnveidē, tostarp daudzfunkcionālas apgaismojuma infrastruktūras attīstību un mobilitātes datu izmantošanu pašvaldību plānošanā. Turpmākajās ieinteresēto pušu sanāksmēs šos jautājumus būtu vērtīgi apskatīt padziļināti, pievēršoties konkrētu risinājumu ieviešanas iespējām un pašvaldību vajadzībām.

Par projektu

Projekts "Viedie apgaismojuma stabi kā zaļu un energoefektīvu kopienu virzītājspēks" (RESONANCE) tiek īstenots Interreg Europe pārrobežu sadarbības programmas no 2021. līdz 2027. gadam ietvaros. Vairāk par projektu: <https://ej.uz/tki6>

Jautājumiem:

Rita Merca

Tālrunis: +371 29476373

E-pasts: rita.merca@vidzeme.lv